

NKP og okkupasjonen

Ulike sider får ikke komme frem

Av Arne Jørgensen, Oslo

30 år etter krigens slutt, nærmere bestemt 15. juni 1995, ble «Fond for informasjon om krigstidens Norge» opprettet av Statsministerens kontor.

Av formålsvedtektene fremgikk det at midlene skulle anvendes til informasjon om okkupasjonsårene. Ungdommen ble ansett å være en hovedmålgruppe. Men, het det, styret står fritt i å anvende midlene også til andre tiltak som dekker det fondet er opprettet for å ivareta. I det oppnevnte styret på fem, ble statssekretær Dag Berggrav utnevnt som leder. At styret likevel ikke står helt fritt, hvilket er all grunn til å merke seg, fremgår av hva det også heter: «Statsministerens kontor kan instruere styret og sekretariatet, også i enkeltsaker.»

I løpet av disse tre år er 16,6 millioner kroner tildelt enkeltpersoner, foreninger, museer og andre institusjoner.

Hvem som er tildelt disse midler har det fra styrets side vært helt stille om. Det edle formål tatt i betraktning, burde vel ha ført til at pressemeldinger

ikke hadde gått ut om hvem som ble begunstiget med ditto beløp til ditto tiltak. Men nei, man har nøyd seg med den årlige beretningen til Statsministerens kontor – som heller ikke har publisert den. Først etter spørsmål fra undertegnede, på vegne av «Utvalget for informasjon om kommunistenes innsats i Norges frihetskamp», som i lengre tid har vært i gang med å gi en samlet fremstilling av dette gjennom et bokprosjekt, fikk vi innsyn i hvem som har fått midler – til dels store beløp. At styret har utvist stor velvilje overfor forsvarsforeninger ditt og forsvarsforeninger datt, er ikke vanskelig å konstatere. F.eks. har Forsvarets Forum fått 100 000 kroner, Norges forsvarsforening 75 000, Forsvarets rekrutterings- og mediesenter 100 000, Kvinners frivillige beredskap 100 000, Folk og forsvar 200 000. En bok om Mil-

org D13, Oslo, er tildelt 120 000. Menighetsfakultetet er gitt 75 000 til lønns- og driftsutgifter vedrørende «Kirkens kamp». En bok om en norsk forfatter og regissør 100 000 osv.

I tillit til at Fondsstyret (til tross for sin ensidige sammensetning) i en sak av denne karakter ville handle uhildet gjennom å få frem ulike sider fra motstandskampen 1940–45, var det at vårt utvalg (bestående av Reidar T. Larsen, Birger Bakken, Åge Fjeld og Arne Jørgensen) søkte om 100 000 kroner til en dokumentarbok om norske kommunister og andres innsats i den aktive motstandsbevegelsen. Den vil sette et kritisk søkelys på så vel NKPs som andre partiers feilaktige holdninger sommeren og høsten 1949 – som endte opp med at Stortingets presidentskap gikk inn for å avsette konge og regjering til fordel for et riksråd, der også fremtredende NS-folk skulle sikres plass. Den vil også gi et korrekt svar på hva partiet NKP foretok seg etter at det som det første av de norske partiene ble forbudt den 16. august 1940. Overensstemmende med formålet for opprettelsen av fondet: å bringe de erfaringer man vant i motstandskampen videre til kommende generasjoner, vil boken berette om utgivelsen av illegale aviser, sabotasje, flyktningetrafikk, livet i de tyske fangeleirene m.m.

Utvalgets forhåpning om innfrielse av søknaden ble bragt til skamme gjennom fondsstyrets svarbrev 4. juni hvor det kort og lakonisk heter: «Det har dessverre ikke vært mulig å støtte Deres prosjekt i 1998, og at det ikke er grunnlag for nye tilskudd senere i år.»

Opprørt over avslaget sendte utvalget 15.6. et brev til statsministeren og kulturministeren om å skjære igjen og gi oss det tilskudd vi søkte om. Svarbrevet fra Statsministerens kontor kom 6.7. Her heter det: «Sekretariatet for Fond for informasjon om krigstidens Norge er tilknyttet Statsministerens kontor, og styret er oppnevnt av dette kontoret. Vi er likevel ikke ankeinstans for det selvstendige styrets avgjørelser. Deres henvendelse er derfor oversendt fondets styre til behandling og svar direkte.»

Brevet er undertegnet statssekretær Jarle Skjørstad (etter fullmakt). Fra dette hold kan man altså ikke gjøre noe med avslaget. Jo, man kan det – for som tidligere nevnt sies det i vedtektene at Statsministerens kontor «kan instruere – også i enkeltsaker».

Søknadssummen «Utvalget for in-

formasjon om kommunistenes innsats i Norges frihetskamp» har bedt om, utgjør 0,6 prosent av det 16,6 millioner kroner fondsstyret har delt ut. Å avslå utvalgets søknad kan ikke skyldes annet enn at styret opptrer alt annet enn uhildet – og gjennom det bryter med fondets intensjoner: å få frem ulike sider fra motstandskampens tunge år.